

Dnr: ÅLR 2023/3526
Datum: 26.4.2022
Utbildnings- och kulturavdelningen

Arbetsplan ht 2024 – vt 2025

Överby Daghem

Innehåll

Förord.....	2
Inledning.....	2
1. Barnomsorgens uppdrag och värdegrund.....	3
1.1. Målsättningar för verksamhetsåret.....	3
2. Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster.....	5
2.1. Barnantal och avdelningar.....	5
2.2. Ledning och personal.....	5
2.3. Verksamhetsårets kalendarium och hålltider.....	6
3. Jämlikhet och jämställdhet.....	7
4. Hållbar utveckling.....	8
5. Arbetet med barns delaktighet och inflytande.....	8
6. Välbefinnande.....	9
7. Leken.....	10
8. Arbetsätt och lärmiljöer.....	10
8.1. Mångsidiga arbetsätt.....	10
8.2. Lärmiljö.....	11
8.3. Språkutvecklande arbetsätt.....	11
8.4. Pedagogisk dokumentation och planering.....	12
8.5. Digitala arbetsätt och digital kompetens.....	13
9. Omsorg, kost och vila.....	13
9.1. Omsorg.....	13
9.2. Kost.....	14
9.3. Vila.....	14
10. Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen.....	15
11. Förundervisningen.....	16
12. Stöd för utveckling och lärande.....	17
12.1. Allmänpedagogiskt stöd.....	18
12.2. Specialbarnomsorg.....	19
13. Samarbete med vårdnadshavare.....	20
14. Rutiner för övergångar inom barnomsorgen.....	21
15. Arbetet med utvärdering av verksamheten.....	21
16. Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning.....	22

Förord

Anvisningen för uppgörandet av arbetsplan har valts att göras som en ifyllnadsbar mall. Meningen är att varje enhet fyller i mallens rutor i enlighet med hur verksamhetens ser ut på enheten. Det går även att ändra layout, ändra och radera i texterna utanför rutorna men man bör vara aktsam att inte någon väsentlig information faller bort om man omformar mallen.

Inledning

I enlighet 2 § del II i LL (2020:32) om barnomsorg och grundskola varje gruppfamiljedaghem, daghem och fritidshem upp en arbetsplan som beskriver hur verksamheten ska genomföras. I arbetsplanen ska beskrivas hur verksamheten genomför barnomsorgens målsättning och enhetens ska precisera och tydliggöra de metoder enheten använder för att uppfylla målsättningar och riktlinjer som slagits fast i lagen och läroplanen. Daghemsföreståndaren ansvarar över att arbetsplanen sammanställs i samråd med personalen. Vårdnadshavarna ska informeras om innehållet i arbetsplanen. Arbetsplanen ska godkännas av kommunen och sändas till Landskapsregeringen för kännedom i samband med att verksamhetsåret inleds.

Arbetsplanen ska fungera som ett komplement till läroplanen för att tydliggöra och konkretisera hur enheten arbetar och vilka rutiner som finns gällande de övergripande områdena. Arbetsplanen är ett sätt för enheten att förtydliga det arbetet som görs utåt gentemot dem som kanske inte tar/tagit del av läroplanen för barnomsorgen. Med tanke på detta är mallen för arbetsplan utarbetad med utdrag ur läroplanen vid varje kapitel.

Det viktiga i arbetsplanen är dock att på ett konkret sätt beskriva HUR man på enheten arbetar inom de olika områden som beskrivs så att läsaren får en uppfattning om hur verksamheten bedrivs.

1. Barnomsorgens uppdrag och värdegrund

Barnomsorgen bygger på uppfattningen om barndomens egenvärde. Varje barn är unikt och värdefullt precis så som det är. Alla barn har rätt att bli hörda, sedda, tagna i beaktande och förstådda som individer och som medlemmar i sin grupp. Barnets bästa ska komma i första hand, att barnet har rätt att må bra, få omvårdnad och skydd, att barnets åsikter ska beaktas samt att barnet ska behandlas likvärdigt och att barnet inte får diskrimineras. Verksamheten ska vara inkluderande och ordnas i samarbete med vårdnadshavarna.

Det ligger i varje personals uppdrag att aktivt arbeta för att den gemensamma värdegrunden i verksamheten förverkligas. Alla som arbetar i verksamheten behöver reflektera över sin egen del som påverkare och ta till sig den värdegrund som formuleras i läroplanen för barnomsorgen på Åland.

Värdegrunden i barnomsorgen baseras på FN:S barnkonvention om barns rättigheter.

På Överby daghem arbetar vi mycket med den sociala kompetensen, att acceptera och respektera varandras olikheter. Varje barn är unikt och vi jobbar för att alla ska känna sig trygga. I en trygg grupp kan vi växa och utvecklas till nyfikna, självständiga, harmoniska och glada individer.

För att komma dit så

- Hjälper vi barnet att stärka och utveckla sin självkänsla.
- Vi uppmuntrar barnet till positivt tänkande och stöder deras personliga utveckling. Uppmuntrar barnets starka sidor och ger barnet stöd och verktyg i det som kan vara utmanande.
- Tränar barnen i att samarbeta, lyssna och ta hänsyn till, samt hjälpa varandra.
- Utvecklas deras färdigheter och förmågor, med komplement genom bildstöd och tecken, i det livslånga lärandet.
- Vi vuxna strävar till att vara goda förbilder, vi jobbar nära barnen i mindre grupper, lyssnar in och stöder dem i det sociala samspelet i gruppen.
- Vi personal fortbildar oss kontinuerligt och håller oss uppdaterade.
- Vi tar ansvar för och värdesätter en god kommunikation med vårdnadshavarna kring deras barns bästa, så att de känner sig trygga med att lämna sina barn hos oss.
- Vi jobbar för att verksamheten är stimulerande, flexibel och mångsidig och passar alla barn, även dem i behov av särskilt stöd.

1.1. Målsättningar för verksamhetsåret

Alla enheter ska inför varje nytt verksamhetsår planera vilka delområden i läroplanen man väljer att fokusera på under året. Vad man väljer att formulera som specifika målsättningar ska synas i enhetens hela verksamhet under läsåret. Enhetens specifika målsättningar kan handla om att fokusera på områden som konstaterats vara utmanande i enhetens interna utvärdering (t.ex. att utveckla det språkutvecklande arbetssättet för att främja barnens språkutveckling) eller teman som

formulerats av landskapsregeringen som ska genomsyra (Åland 100, fokusområden inom implementeringen av läroplanen) verksamheten.

Under det här året fortsätter vi utveckla arbetet med implementeringen av den nya läroplanen, barnens lärloggar, och att göra barnen mer delaktiga i vår planering. Vi kommer också att lägga mer arbete på den pedagogiska dokumentationen och utveckla bättre rutiner för den.

Även den här hösten vill vi sätta fokus på den sociala kompetensen, hur man är en bra kamrat, att respektera att vi är olika, se varandras styrkor och visa hänsyn. Vi vill få alla att känna sig trygga och känna en fin gemenskap i gruppen. Med hjälp av stationsarbete och mindre lekgrupper, med aktiva pedagoger nära barnen, kan vi bättre hjälpa och stötta dem som behöver.

Under hela läsåret kommer vi att arbeta med rörelse och motorik. Då rörelse har en viktig inverkan på barnens inläring vill vi satsa lite extra på det. Personalen har just fortbildat sig i hur fysisk aktivitet, motorik och mental träning kan påverka inläringen och välmående bland barn och unga.

2. Enhetens kontaktuppgifter och uppgifter om tjänster

2.1. Barnantal och avdelningar

Myran 0-3år, 16 platser	tel.nr: 0457-34 55 600 eller 018-329 184 mail: myran.overbydaghem@jomala.ax
Grodan 3-7år, 23 platser	tel.nr: 0457-38 28 356 eller 018-329 183 mail: grodan.overbydaghem@jomala.ax

2.2. Ledning och personal

Föreståndare; Carola Zetterström
Vice föreståndare Ellida Berglund
tel.nr: 018-329 181

mail; overbydaghem@jomala.ax

Myran

1st Lärare i barnomsorg
3st barnskötare

Godan

2st Lärare i barnomsorg
2st barnskötare
2st assistenter

Kök/städ

1st kock
1st köksbiträde/städare
1st städare

2.3 Verksamhetsårets kalendarium och hålltider

Verksamhetsåret pågår under tiden 1.8.2024 - 31.7.2025.

- Vi håller öppet 7.15-16.40, med undantag för ändrade schematider hos barnen
- Vi har 2 barnfria planeringsdagar per termin, (6.9 och 22.11.2024, samt 7.2 och 23.5.2025) då de barn som behöver omsorg får vara på något annat av kommunens daghem.
- Vi håller ett informationsmöte för alla vårdnadshavare på hösten
- Vi har en julfest för alla i slutet på november
- Utvecklingssamtal erbjuds alla vårdnadshavare under tiden januari – mars.
- Vårdnadshavare för förundervisningsbarnen har även ett utvecklingssamtal på hösten
- Våren avslutas med en gemensam vårfest för alla
- I maj har vi en intern inskolning med de barn som till hösten ska flytta fr. Myran till Grodan
- I juni ordnar vi en besöksdag för de nya barn som ska börja på dagis till hösten.
- Vecka 28-31 2025 är det sommardaghem på Sviby daghem. Överby daghem är stängt.

Våra mattider är:

Frukost: 7.30-8.00

Lunch: 11.00 på myran
11.15 på grodan

Mellanmål: 14.00 på myran
14.15 på grodan

3. Jämlikhet och jämställdhet

Inom barnomsorgen ska personalen aktivt arbeta för att möjliggöra delaktighet för alla på lika villkor och alla barn ska ha en möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnomsorgen ska främja förståelse för andra människor och stödja utvecklingen av empatisk förmåga. Barnet ska ges möjligheter att utveckla sina färdigheter och göra sina val oberoende av förväntningar baserade till exempel på kön, ursprung, kulturell bakgrund eller andra orsaker som gäller barnet som person.

Skyldighet att främja jämställdhet och förebygga diskriminering på grund av könsidentitet eller könsuttryck stadgas sedan tidigare i jämställdhetslagen (FFS 1986/609) som tillämpas på Åland genom landskapslag (1989:27) om tillämpning i landskapet Åland av lagen om jämställdhet mellan kvinnor och män. Från 1.6.2023 omfattas även barnomsorgen. Den 1.1.2023 har landskapslag (2022:43) om tillämpning av diskrimineringslagen trätt i kraft på Åland. Generellt gäller att planmässigt arbete för att främja likabehandling och jämställdhet ska göras i relation till situationen och behoven på varje enskilt verksamhetsställe. Vidare ska barnen/eleverna och deras vårdnadshavare ges möjlighet att bli hörda kring de främjande åtgärder som föreslås vidtas. Det är utbildningsanordnaren som ska se till att varje läroanstalt eller verksamhetsställe har en plan för de åtgärder som behövs för att främja likabehandling. Detsamma gäller plan för jämställdhetsfrämjande åtgärder.

Planerna för likabehandling och främjande av jämställdhet kan upprättas separat, tillsammans, eller införlivas i någon annan plan som finns vid läroanstalten eller verksamhetsstället. För jämställdhetsplaner gäller att de ska göras upp årligen eller högst tre år i sänder. För likabehandlingsplaner stipuleras inga formella tidsangivelser i lag, men eftersom planerna är att betrakta som verktyg i arbetet att främja jämställdhet och likabehandling är det rimligt att de följer liknande cykler. Arbetet med planerna ska på påbörjas inom 1.6.2023.

Ett av våra mål är att skapa en trivsam atmosfär där glädje och mångfald värderas högt. Vi tänker på att skapa en neutral verksamhetsmiljö, tillgänglig för alla och som ger likvärdiga möjligheter för alla barn. Vi ser till att ha en mångkulturell representation i våra bokhyllor och lärmiljöer.

Många i personalen har fått fortbildning i Positiv Psykologi och vi jobbar aktivt med att lyfta barnens och personalens styrkor. För oss är vårt arbete kring likabehandling och motverkande av mobbning viktigt, där personalen fungerar som goda förebilder och handleder barnen i konflikthantering.

Vi har ett aktivt och regelbundet återkommande arbete med barnkonventionen med tillhörande arbetsmaterial, Kanin och Igelkotts kompisböcker och -kort. Vi använder oss även av Rädda Barnens material "Stopp min Kropp"- om barns personliga integritet, "Polyglutt" – en digital sagoapp, "Djuren på Djuris" – UR's program om känslor och likabehandling eftersom vi då ser en positiv utveckling hos barnen. Vi använder också folkhälsans program Jag & Vi, ett material kring utvecklingen av sociala och emotionella färdigheter. När vi jobbar mycket med empati och skapar förståelse för varandras olikheter främjar det arbetet med likabehandling och jämställdhet i barngruppen.

4. Hållbar utveckling

Barnomsorgen ska bidra till att bygga upp barnets positiva framtidstro och fästa uppmärksamhet vid vikten av en hållbar livsstil. Hållbarhet ska utifrån barnets utvecklingsnivå genomsyra hela barnomsorgens verksamhet. Barnet ska ges möjlighet att utveckla kunskaper om hur olika val som människor gör bidrar till eller hindrar en hållbar utveckling så att personalen vägleder barnet att tillägna sig hälsosamma och hållbara levnadsvanor.

Vi arbetar med "Operation giftfritt daghem" enligt Ålands Natur och Miljös handlingsplan. Daghemmet är i största möjliga utsträckning rensade på giftigt material och vid nya inköp prioriteras hållbara och giftfria produkter.

Vi vårdar våra relationer, är positiva förebilder och ger framtidstro. Det ska vara roligt att bli vuxen.

Barnen ges möjlighet att utveckla sin kunskap om ekonomisk, social och ekologisk hållbar utveckling. Vi läser böcker, gör skogsbesök, samtalar om vikten av att hålla naturen ren och vara rädda om den ekologiska mångfalden.

Vi samtalar om hur vi skapar och använder energi, om konsumtion och återbruk av material. Vi källsorterar och jobbar på att minska matsvinn. Vi lyfter även vikten av en god hälsa med hållbara sömn-, rörelse- och matvanor.

Vi delar leksaker och spel mellan avdelningarna. Personalen lär barnen att vara måna om daghemmets material och leksaker, spara på vatten och hushålla med papper.

5. Arbetet med barns delaktighet och inflytande

Varje barn har rätt till delaktighet och inflytande och barnet i barnomsorgen ska ges möjlighet att påverka verksamhetsinnehållet utifrån sin mognadsgrad. Barnet ska få lära sig om sina rättigheter och ska ha en möjlighet att uttrycka sina åsikter i alla frågor som gäller dem. Barnets åsikter ska beaktas i förhållande till barnets ålder och mognad. De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska gälla alla. Verksamheten inom barnomsorgen ska lägga grunden för förståelse av demokratibegreppet och förbereda barnet för delaktighet och ansvar och för de rättigheter och skyldigheter som gäller i ett demokratiskt samhälle.

Detta förutsätter att man medvetet utvecklar arbetssätt och strukturer som främjar delaktighet.

Känslan av att bli sedd och hörd på ett positivt sätt stärker barnets delaktighet. Samtal mellan vuxna och barn sker dagligen, enskilt och i mindre och större grupper.

Vi vill utveckla barnintervjuer mer kontinuerligt och följa upp deras trivsel och utveckling. Barnen ges olika valmöjligheter i verksamhetens aktiviteter, de kan t.ex. vara delaktiga i planering av vilken mat som serveras och ge förslag på aktiviteter och utvecklande av inomhusmiljön och daghemmets gård.

Vi är också lyhörda för det som intresserar i stunden och tar in det i vår planering. Många av våra projekt med barnen kommer utifrån deras intressen.

Barnen är delaktiga i skapande av våra trivselregler och vi ser till att alla barn, med hjälp av t.ex. bildstöd, kan vara delaktiga om inte språket räcker till.

Med de äldre barnen förekommer även röstning, då ofta i samband med samtal kring demokrati.

Vi jobbar medvetet med barnen i mindre grupper under dagen, då är det lättare för barnen att uttrycka sina åsikter, vara med och påverka, ta beslut och reflektera tillsammans.

Vårt mål under året är att vidareutveckla de arbetsätt och de strukturer som krävs för att medvetet kunna arbeta med att främja barns delaktighet i verksamheten.

6. Välbefinnande

I all barnomsorg ska barnets behov av lek, trygga människorelationer samt positiva erfarenheter som stärker självkänslan tillgodoseas. Verksamheten i barnomsorgen ska fokusera på att stärka det positiva, ta tillvara barnets styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. På detta sätt stöds och utvecklas den psykiska hälsan och välbefinnandet hos både barn och vuxna i verksamheten. Att i verksamheten skapa strukturer som uppmuntrar till mod, mångfald och nytänkande skapar barn och vuxna som är trygga i sig själva och mår bra.

Barnomsorgens ska fokusera på att mångsidigt stärka psykologiskt välbefinnande och resiliens hos både barn och personal. Att stärka resiliens sker bland annat genom ett systematiskt arbete med att stärka relationskompetens och de socioemotionella färdigheterna.

Välbefinnandet hos barn och personal stärks av en god kontakt med vårdnadshavarna för att kunna finnas där på bästa sätt för varje barn. Bra rutiner, en trivsam miljö, små lekgrupper och positiva relationer är viktiga för oss.

Vi tar tillsammans med barnen fram gemensamma trivselregler och jobbar med Positiv Psykologi där vi lyfter varandras styrkor. Personalen agerar som goda förebilder och anammar ett positivt förhållningssätt med fokus på problemlösning.

Barnen får dagligen handledning i konfliktlösning som anpassas efter barnets behov/ålder. Vi tränar på att kunna ta motgångar och besvikelser på ett bra sätt. Vi arbetar väldigt fysiskt med våra barn och det finns tid för kramar och sitta i famnen för alla som vill.

Barnens och personalens välbefinnande följs upp i olika forum som avdelningsmöten, utvecklingssamtal, planeringsdagar och inte minst i dagliga samtal. Vi har även en Barnhälsogrupp där specialläraren, föreståndaren och lärare i barnomsorg träffas regelbundet för att diskutera kring barnens behov och utvecklingsfaser, så personalen får handledning.

Vi har ett varmt klimat i personalgruppen, där vi respekterar varandra, ger positiv feedback och tar lärdom av varandras erfarenheter. Vi jobbar för samma mål och skapar tillsammans en trivsam atmosfär på arbetsplatsen.

7. Leken

Leken har ett egenvärde inom barnomsorgen och goda lekmöjligheter är en del av barnomsorgens målsättning. Lekens betydelse för barnets välbefinnande, utveckling och lärande ska beaktas i all planering av verksamheten. Leken har fysisk, psykologisk, pedagogisk och social betydelse för barnets utveckling. Personalens rutiner och uppsikt är avgörande för att skapa utomhusområden och lekmiljöer där barnet känner sig tryggt.

Vi skapar inspirerande och föränderliga lekmiljöer utifrån barnens ålder och intressen.

Vi jobbar mycket i mindre lekgrupper inom- och utomhus och strävar efter att erbjuda lekstunder utan avbrott. Barnen får också delta i vuxenledda grupplekar, koncentrations-, matte-, sång-, språk-, rörelse- och musiklekar.

Vi erbjuder även barnen stunder av både styrd och fri lek, där personalen ibland styr val av lek och lekkamrater en del av tiden. Detta för att uppmuntra till nya lekkonstellationer och nya lekval. Detta har visats uppskattas mycket av barnen som ser att det ger dem många nya lekkamrater i gruppen, de känner trygghet med flera och att man upptäcker lekar man kanske inte sökt sig till själv annars.

Personalen är delaktig i leken (både aktivt eller bara i närheten) för att kunna observera det sociala samspelet och handleda i lekens utveckling och vid eventuella konflikter. Personalen finns närvarande och är viktiga förebilder vid alla former av lek för att kunna hjälpa till att förstå det sociala samspelet och säkerställa en trygg lekmiljö.

8. Arbetssätt och lärmiljöer

Läroplanen har utarbetats utifrån en pedagogisk grundsyn där barnet har en aktiv roll. I barnomsorgen ska finnas sådana lärmiljöer där barnet ges möjlighet att själva göra aktiva val och barnets egna idéer kan tas tillvara. Personalen ska använda sig av varierande metoder och arbetssätt för att stöda barnets personliga växande, utveckling och lärande. Verksamheten fokuserar på att stärka det positiva, ta tillvara barnens styrkor och skapa meningsfullhet genom glädje i lärandet. Pedagogisk dokumentation och planering hör ihop med ett utforskande arbetssätt som bygger på ett gemensamt experimenterande och undersökande som inkluderar både barn och personal. Ett språkutvecklande arbetssätt gynnar alla barn och deras språkutveckling, trots att det är särskilt viktigt för ett barn med utmaningar inom språkområdet eller de barnen med annat modersmål än svenska.

8.1. Mångsidiga arbetssätt

Ett barn lär med alla sinnen och därför är det viktigt att lärandet i barnomsorgen sker genom att barnet ges möjlighet att bearbeta på flera olika sätt, att lärandet bygger på dialog och relationer, liksom att barnet är medskapare i de verksamheter och miljöer som de tillhör. Verksamheterna bör därför präglas av variation och bidra till barnets möjligheter att skapa kunskap på många, olika sätt.

- Barnen lär genom lek, genom att se, höra, uppleva och prova på.

Vi läser och tittar i böcker, såväl fysiska som digitala. Vi upplever också sagor genom rollspel och dockteater, där barnen kan vara delaktiga.

Vi skapar miljöer som är autentiska, där barnen kan leka tex. allt från doktor, till kock eller bonde.

Vi pysslar och skapar med hjälp av att prova på olika material både inne och utomhus.

Vi lär oss experimentera och dokumentera, allt utifrån barnens egna intressen och behov. Vi använder oss av iPads och projektorer för att bland annat skapa spännande miljöer, fotografera, titta på filmer och tillsammans lära oss nya saker om det som intresserar barnen just nu.

8.2. Lärmiljö

I begreppet lärmiljö innefattas lokaler, platser, gemenskaper och personer, metoder, redskap och tillbehör som stödjer barnens utveckling, lärande och kommunikation. Lärmiljöerna ska utvecklas så att de mål som fastställs för barnomsorgen kan uppnås och så att de stödjer barnens sunda självkänsla och utvecklingen av sociala färdigheter och förmågan att lära sig. Barnets tankar, idéer, egna erfarenheter, kunskaper, intresse, förslag och individuella behov ska beaktas, tas tillvara och synliggöras i lärmiljöerna.

Vi utgår i planerandet av lärmiljöerna från barnens intressen och behov där vi håller oss uppdaterade på vad barnen gillar.

Miljöerna ska vara inspirerande och föränderliga. Med pedagogisk dokumentation kan vi få hjälp att se hur barnens intressen utvecklas och göra förändringar i den fysiska miljön.

I skapandet av lärmiljöerna ska vi utgå ifrån barnens perspektiv och materialet ska vara mångfacetterat och lättillgängligt, så de kan utvecklas tillsammans och utmanas i sina lärprocesser.

I lärmiljön ingår även det sociala samspelet och att personalen är nyfikna och uppmuntrande i sin kommunikation med barnen.

8.3. Språkutvecklande arbetssätt

Småbarnsåren är avgörande för språkutvecklingen och därför är ett språkutvecklande arbetssätt en av grundstenarna i barnomsorgens verksamhet. Genom att fokusera på barnets språkutveckling kan barnomsorgen bidra till att stärka deras självförtroende, trygghet, inkludering och flerspråkighet, såväl som litteracitet och kreativitet. Att stimulera barnets språkliga medvetenhet och språkutveckling är två viktiga delar i det språkutvecklande arbetssättet i barnomsorgen. Tidiga insatser på att utveckla barnets språkliga medvetenhet genom fonologiska övningar som genomförs på ett systematiskt, strukturerat och kontinuerligt sätt ger en god grund för barnets fortsatta utveckling mot litteracitet.

Vi arbetar med systematisk språkträning bestående av fonologiska övningar med rim, ramsor, rytm, stavelser och sortering av ord enligt Bornholmsmodellen. Vi ger synlighet åt olika språk som finns i barngruppen eller hos personalen.

Personalen agerar som goda förebilder, använder ett rikt språk, sätter ord på vardagshändelser och uppmuntrar till samtal. Böcker finns alltid tillgängliga i lärmiljöerna. Vi håller dagliga sagostunder, gör biblioteksbesök och har bokkassar på våra avdelningar. Vi observerar och lär om symboler som finns i vår omgivning.

Då vi dagligen arbetar i mindre grupper med barnen ger det många samtal i mindre grupp vilket också främjar språkträningen hos barnen.

Vi använder oss av bild- och teckenstöd i stora delar av vår verksamhet varje dag.

Vi använder digitala hjälpmedel för att leta information och för att hitta rätt ord till barn med annat modersmål, för att de ska känna sig delaktiga.

8.4. Pedagogisk dokumentation och planering

Pedagogisk dokumentation är ett arbetssätt för att planera, genomföra, utvärdera och utveckla barnomsorgens verksamhet. Den information och förståelse som dokumentationen bidrar till ska användas till exempel för att arbetssätten, lärmiljöerna, verksamhetens mål, metoderna och innehållet kontinuerligt ska kunna anpassas enligt barnens intressen och behov.

För att kunna följa varje barns utveckling och lärande behöver det finnas dokumentation för alla barn i daghemsverksamhet inom barnomsorgen och dokumentationen behöver analyseras utifrån vilka möjligheter det enskilda barnet får för att kunna utvecklas och lära. När dokumentationen sker kontinuerligt och systematiskt är det möjligt att följa och analysera hur verksamheten stimulerar och utmanar barnet i deras utveckling och lärande. Det är först när varje barns möjligheter till utveckling synliggörs som det går att utvärdera hur man i verksamheten arbetar mot målen i läroplanen. Barnet själv skall kunna gå tillbaka och se över sin lärandeprocess, hen behöver själva få se att hen lärt sig och utvecklats.

Genom arbete med pedagogisk dokumentation kan vi synliggöra barnets utveckling och lärprocesser. Vi kan även observera oss själva och utveckla vårt sätt att skapa goda lärandestunder i vår verksamhet.

Vi utvecklar fortfarande våra rutiner för att arbeta med pedagogisk dokumentation och att naturligt få det att fungera i vardagen. Vi kommer att fortlöpande jobba med detta på våra arbetsplatsträffar där vi kan inspirera varandra och utveckla arbetet.

I den pedagogiska dokumentationen använder vi oss av intervjuer, barnets skapande, observationer, foton m.m.

Alla barn har en egen lärlogg, där deras lärprocess synliggörs, styrkor lyfts och behov av stöd uppmärksammas. Vårt mål är att rutinerna kring arbetet med lärloggarna ska utvecklas ännu mer under året och att barnen ska kunna se sin lärandeprocess i den.

8.5. Digitala arbetssätt och digital kompetens

Betydelsen av digitala färdigheter i samhället ökar och personalen inom barnomsorgen behöver förhålla sig till detta. En av barnomsorgens uppgifter är att främja jämlikheten i utbildningen och det är därför viktigt att varje barn får tillräckliga digitala färdigheter för framtiden. Digitala färdigheter är också i sig ett betydande verktyg för lärande. För att möjliggöra kvalitativ inläring i digitala miljöer behövs utöver digitala verktyg och behövs också digitalpedagogiskt kunniga lärare i kombination med högklassiga digitala tjänster. Vilka digitala färdigheter som behövs, den digitala kompetensen, förändras över tid i takt med att samhället, tekniken och olika digitala tjänster förändras. Det varierar också med barnets ålder. Digitala arbetssätt och digitala verktyg ska användas på ett medvetet sätt som gynnas barns lärande.

Vi använder oss av digitala verktyg för att tillsammans med barnen forska och upptäcka.

Vi lär oss att jämföra fakta, vara källkritiska och att väcka vår nyfikenhet.

Vi använder oss av olika appar, projektorer, iPads och vill också lära oss om olika former av programmering.

I vår planering använder vi oss av digitala hjälpmedel.

9. Omsorg, kost och vila

Barnomsorgen ska främja allsidig fysisk, emotionell, social och kognitiv utveckling. Förutom den pedagogiska verksamheten är det därför också viktigt att se till barnets behov av tid för återhämtning och vila, trygga relationer, att stärka barnets möjligheter till att tillägna sig en positiv hållbar inställning till mat och goda matvanor.

9.1. Omsorg

Verksamheten i barnomsorgen ska utgå från en helhetssyn på barn och barnens behov, där omsorg, utveckling och lärande bildar en helhet. Omsorg innebär att tillgodose barnets fysiska grundbehov, men också den emotionella omsorgen om barnet. Vardagsrutiner som innefattar barnets grundbehov och andra dagligen återkommande situationer, till exempel måltider, att klä på och av sig, vila och att sköta sin hygien, är en viktig del av barnets dag. För den emotionella omsorgen och för barnets utveckling är samspelet mellan barn och personal viktigt. Ömsesidiga och respektfulla relationer och närhet utgör grunden för god omsorg. Barn mår bra av att knyta kontakter med andra människor och har ett behov av både trygga vuxna relationer och relationer med jämnåriga.

Tidig anknytning till vuxna är extra viktigt när barn börjar på dagis. Vi anpassar varje inskolning efter varje barns behov.

Vid inskolning har en utsedd pedagog ansvaret för att först knyta an till barnet för att sedan hjälpa det att hitta andra trygga vuxna de kan vända sig till.

Vi tycker att det är viktigt att möta barnen när de kommer till daghemmet, att se dem och få dem att känna sig välkomna.

Vi har bra rutiner vid de olika dagliga situationerna så att barnet känner sig tryggt och vet vad som förväntas av hen. Vi strävar efter att alla barn ska känna sig trygga hos oss och känna sig delaktiga i det vi gör. Är barnen trygga klarar de också lättare av utmaningar som kan finnas i vardagen. Vi uppmuntrar barnen att prova själv och hjälper vid behov, vi uppmuntrar också barnen att hjälpa varandra.

Vi använder dagligen bildstöd och tecken för att hjälpa alla. Alla ska få samma möjlighet att anpassa sig i verksamheten.

9.2. Kost

Barn i barnomsorgen ska erbjudas en hälsosam och lämplig kost som fyller barnets näringsbehov. De gemensamma måltiderna fungerar som en social och pedagogisk situation för barngruppen där barnen bland annat lär sig gott bordsskick och att ta hänsyn till varandra.

Vi använder lokala, närproducerade och ekologiska matvaror i så stor mån som möjligt

Vid våra måltider försöker vi skapa en lugn och skön stund när vi kan njuta av maten.

Vi diskuterar med barnen vad det är vi äter och försöker på ett lockande och uppmuntrande sätt att väcka intresse för att våga smaka, även om det är något okänt. Då barnen får ta sin mat själva, en bra träning i att lära sig hur mycket man orkar äta, så provar de gärna nya saker.

De äldre barnen uppmuntras att lära sig äta med kniv och gaffel, att dela maten och vad ett trevligt bordsskick är.

Vi uppmuntrar alla att äta själva efter sin förmåga, och använder bildstöd på det vi äter till de som behöver.

9.3. Vila

Barn har rätt till lek, vila och fritid. Balansen mellan aktiviteter och vila återhämtning är viktigt inom barnomsorgens verksamhet. Det är också viktigt att tänka på att många barn, också lite äldre barn, kan bli trötta och uppleva en ökad stress under eftermiddagarna, vilket man behöver beakta då dagens planeras för balans mellan aktivitet och vila. Vilan i barnomsorgens verksamhet behöver därför utgå från det enskilda barnets behov, som kan komma att variera. Under vilan behöver särskilt beaktas barnets integritet och personalens lyhördhet inför barnets signaler och behov är viktigt.

På Myran (0-3 år) vilar de som behöver efter maten, de har sin plats och eget kramdjur med på vilan. Återhämtning är väldigt viktig när man är liten. De som inte har behov av vila har en lugn stund på avdelningen.

På Grodan (4-7 år), finns utrymme för vila varje dag för den som behöver. För den som inte vill ha liggvila erbjuds:

4 åringarna varvar ner med en saga/lugn aktivitet efter lunchen.

5 åringarna har språklek, det är en stund när de i liten grupp sitter och jobbar med språklekar.

6 åringarna har förskola.

På Grodan har vi en sagostund före lunchen och en lite lugnare stund under lunchen (ca 15min), där vi kan varva ner och njuta av maten och har lite tid för reflektion. Därefter har vi trevliga samtal vid matbordet.

Det enskilda barnets behov av vila beaktar vi utifrån samtal med vårdnadshavarna och barnen, det finns alltid utrymme för vila för den som behöver.

10. Arbetet med förverkligande av lärområdena inom barnomsorgen

För att planera en kvalitativ barnomsorg och för att stöda barnets utveckling och lärande är det viktigt att det råder balans mellan social, emotionell, fysisk och kognitiv utveckling. Därför är det viktigt att i planeringen av verksamheten beakta och känna till betydelsen av lek, kontakt med naturen, musik, konst och fysisk aktivitet. Det är också centralt att man i verksamheten främjar barnets deltagande, initiativ, och självständighet, att problemlösning och kreativitet får ta plats och att uppmuntra sådant lärande som omfattar resonemang, undersökning och samarbete. 9Utifrån detta ska lärarna i barnomsorg tillsammans med barnet planera och genomföra en mångsidig och helhetsskapande pedagogisk verksamhet med utgångspunkt i fem lärområden.

Dessa fem lärområden är likvärdiga och barnet har rätt att få mångsidiga upplevelser inom de olika lärområdena. Personalen ska se till att den pedagogiska verksamheten, som planeras av lärare i barnomsorg, men förverkligas av hela arbetslaget tillsammans, främjar utvecklingen och lärandet hos barn i olika åldrar.

Lärområden inom barnomsorgen:

Språk och kommunikation

Skapande, kultur och estetiska uttrycksformer

Mångfald, gemenskap och samhälle

Matematiskt tänkande,

hållbarhet och utforskande

Kropp, hälsa och utveckling

Det är viktigt att alla barn har möjlighet att lära sig och få arbeta i egen takt och utveckla sina färdigheter i mångsidiga lärmiljöer i växelverkan med andra barn, läraren och den övriga personalen. Syftet med lärområdena är att erbjuda barnet nya och inspirerande lärandeupplevelser och möjligheter att arbeta med uppgifter som innehåller lämpliga utmaningar i lärandet. Barnets olika behov av stöd ska beaktas i verksamheten och barnet ska ges tillräckligt stöd genast när behov uppstår.

I år har vi Rörelse och motorik och hälsa som tema. Där vår planering kommer att utgå från barnens intressen och nyfikenhet, tillsammans kommer vi lära oss vad vår kropp behöver för att må bra.

Vi ser, tex. med hjälp av pedagogisk dokumentation hur barnens intressen och behov utvecklas och planerar verksamheten utifrån de fem lärområdena.

SPRÅK OCH KOMMUNIKATION

Språk och kommunikation är en stor del av vardagen på daghemmet. Vi samtalar med barnen och sätter ord på saker och företeelser som barnen möter i verksamheten. Vi kommunicerar med tecken och bildstöd, kroppsspråk och ansiktsuttryck. Vi läser dagligen tillsammans med barnen.

SKAPANDE, KULTUR OCH ESTETISKA UTTRYCKSFORMER

Barnen får prova på skapande med olika material. Vi sjunger dagligen och provar på olika former av dramatisering, dans och rörelse. Vi kan göra studiebesök på kulturellt intressanta miljöer.

MÅNGFALD, GEMENSKAP OCH SAMHÄLLE

Representation av mångfald finns i böcker och lärmiljöer. Vi jobbar i mindre och större grupper, varierar arbetssätten utifrån barnens intressen och behov. Vi kan göra olika studiebesök kopplade till verksamheten.

MATEMATISKT TÄNKANDE, HÅLLBARHET OCH UTFORSKANDE

I den dagliga verksamheten finns oändliga möjligheter att lyfta det matematiska tänkandet. Vi väger, mäter, sorterar, jämför, räknar, adderar och subtraherar. Vi anammar ett utforskande förhållningssätt och fångar upp barnens intressen, är nyfikna och uppmuntrande och söker tillsammans med barnen svar på frågor som uppstår. Vi använder skogen/naturen som en lärmiljö där det finns oändliga möjligheter att lära sig. Hållbarhetstänket finns alltid närvarande och lyfts när tillfälle uppstår.

KROPP, HÄLSA OCH UTVECKLING

Detta ämne lyfts dagligen. Barnen erbjuds dagligen möjlighet till fysiska aktiviteter, vi har varje vecka planerade rörelsestunder. Ute försöker vi locka till lek och utforskande på gården. En allsidig kost serveras, med utökad inslag av vegetarisk mat. Vi samtalar med barnen om vikten av att äta bra och ta hand om sig. Det finns utrymme för vila och återhämtning i dagsrutinerna.

11. Förundervisningen

Syftet med förundervisningen är att förbereda barnet för livet och fortsatt lärande och utbildning. Förundervisningen kan bedrivas ihop med övrig barnomsorgsverksamhet och /eller separat för de barn som ingår i förundervisningen. Under förundervisningsåret arbetar man utifrån samma lärområden som berör hela barnomsorgen, men med förstärkt fokus på skolförberedande centralt innehåll. Även om innehållet är skolförberedande skall det bearbetas med leken som utgångspunkt och genom mångsidiga arbetssätt, med konkret och visuellt material och genom ett gemensamt utforskande.

Förundervisningen integreras i verksamheten under hela dagen. Vi arbetar aktivt med att stöda barnen i deras lärande. De blivande skolbarnen får utmanas i att växa och förstärka både självkänsla och självförtroende för att så småningom bli självständiga skolbarn.

Vi har mycket fokus på social kompetens, språkutveckling och deras styrkor.

Fyra dagar i veckan är vi i vårt förskolerum och arbetar med språket efter Bornholmsmodellen för att öka barnens språkliga medvetenhet.

Vi arbetar också med matematiska begrepp, lägesord, former, årstider, månader, dagar, klockan och mycket annat.

Under höst och vår går vi till skogen och jobbar praktiskt med "Leka, lära matematik ute".

Under hösten görs även KTI-observation (kontrollerad teckningsiakttagelse)

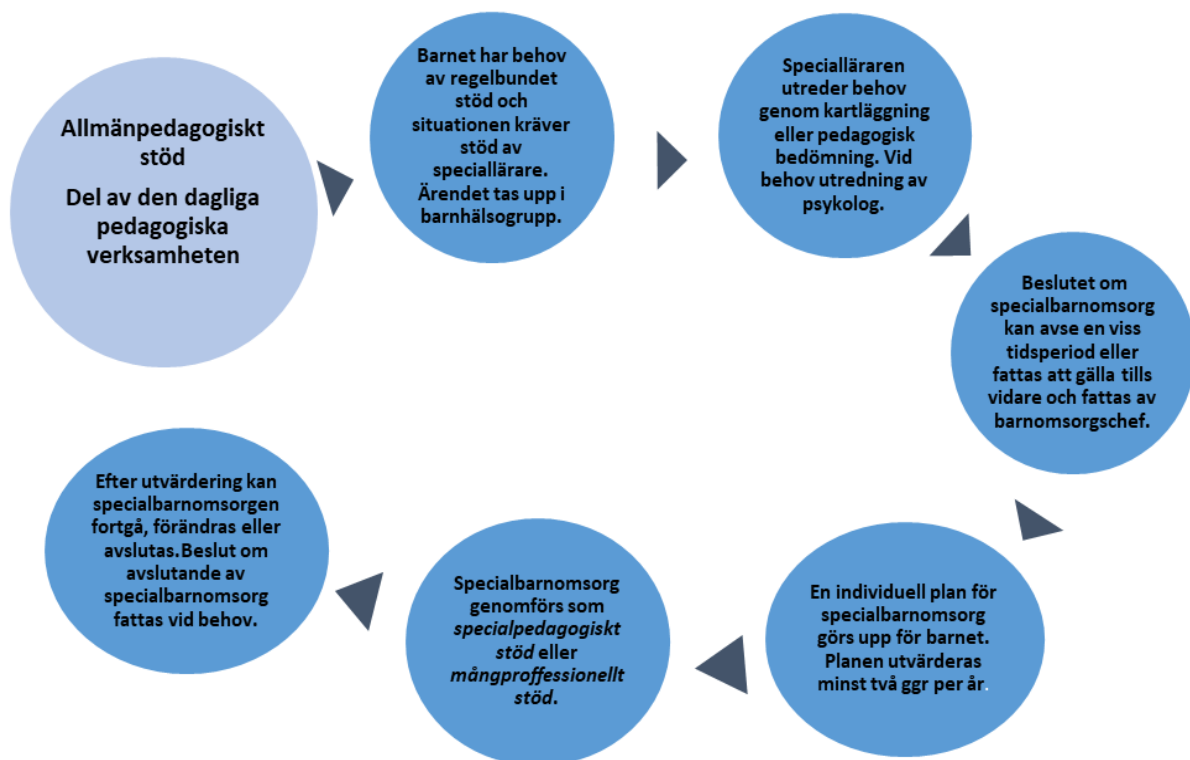
Vi introducerar nu mera Stationsarbete i förundervisningen, ett arbetssätt där vi kan kartlägga var barnet ligger i sin utveckling och lättare planera arbetet efter deras kunskapsnivå, så undervisningen blir mer lustfylld. (utformat av Nathalie Lindgren)

12. Stöd för utveckling och lärande

Varje barn inom barnomsorgen har enligt sitt behov rätt till stöd för sin utveckling och sitt lärande. Barnomsorgen ska bereda gynnsamma förutsättningar för barnets allsidiga utveckling genom att på olika sätt arbeta förebyggande och genom att erbjuda olika stödåtgärder. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt att tidigt identifiera hinder för utveckling och lärande och att sätta in stödfunktioner i förebyggande syfte. Genom tidigt och rätt riktat stöd kan man främja barnets utveckling, lärande och välbefinnande. Barnets behov av stöd, förverkligande av stöd och utvärdering av stöd sker i samråd med barnet och barnets vårdnadshavare.

För att kunna upptäcka stödbehovet ska barnets möjlighet till utveckling och lärande utvärderas kontinuerligt i den dagliga verksamheten. Barnets möjligheter till utveckling och lärande följs upp i samarbete med barnet och vårdnadshavarna och dokumenteras i loggen för barnets utveckling och lärandeprocess vid loggens uppföljning. Uppmärksamhet fästs vid att i ett tidigt skede känna igen möjliga hinder eller svårigheter för barnets växande och lärande. Det stöd som barnet får ska vara flexibelt, långsiktigt planerat och ska ändra enligt barnets behov. För att trygga barnets utveckling och lärande är det viktigt att stödet ges i rätt tid och på rätt nivå så länge som barnet har behov av stödet.

I bilden beskrivs arbetsgången för stöd för barnets utveckling och lärande:

12.1. Allmänpedagogiskt stöd

Det allmänpedagogiska stödet är en del av den dagliga pedagogiska verksamheten och riktar sig till alla barn som tillfälligt behöver stöd för sin allsidiga utveckling. Allmänpedagogiskt stöd innebär att alla barn ska få ett individanpassat bemötande inom ramen för det allmänpedagogiska arbetet.

I verksamheten innebär detta exempelvis att:

- utgå från barnets intressen behov och styrkor
- beakta barns olika sätt att lära sig
- arbetsätten varierar
- smågruppers sammansättning varierar vid behov
- den pedagogiska miljön är ändamålsenlig
- verksamheten åskådliggörs med bilder
- samspelet mellan barn och vuxna är fungerande och att de dagliga rutinerna stödjer barnet.
- barnet får kortvarigt tillfälligt stöd av kurator

Arbetsgången

Personalen vid daghemmet eller vårdnadshavare uppmärksammar barn i behov av mer stöd. Vårdnadshavare informeras. Personalen för ärendet till daghemmets BHG vid behov.

Vid behov kontaktar personalen specialläraren för konsultation och handledning.

Ansvarsfördelningen:

Allmänpedagogiskt stöd ges av personalen genom att de anpassar och individualiserar arbetet i verksamheten.

Kontakten med hemmet

Vid planering av tillfälliga stödinsatser ska barnet och vårdnadshavare inkluderas och informeras. Personalen håller kontakten med vårdnadshavare gällande planering och genomförandet av allmänpedagogiska stödinsatser.

12.2. Specialbarnomsorg

Specialbarnomsorg ges då barnets behov av stöd är regelbundet och då situationen kräver stöd av speciallärare i barnomsorgen. Specialbarnomsorg ska ges av kommunen i den omfattning som barnet har behov av det som specialpedagogiskt stöd eller mångprofessionellt stöd.

För varje barn inom barnomsorgen som beviljats specialpedagogiskt eller mångprofessionellt stöd ska de särskilda stödinsatserna utformas och sammanfattas i en individuell plan för stöd för utveckling och lärande, SUL.

Specialpedagogiskt stöd kan innebära att:

- Speciallärare inom barnomsorg träffar barnet för systematisk handledning och träning
- Speciallärare inom barnomsorg leder personal och vårdnadshavare
- Bildkommunikation på individnivå, individuell bildstruktur
- Stödtecken används
- Personaltäthet ökas
- Assistent/resursperson kan bistå barnet

Mångprofessionellt stöd kan innebära att:

- Barnet får stöd av talterapeut, logoped, ergoterapeut eller fysioterapeut
- Barnet får kontinuerligt, planerat stöd av psykolog och kuratorstjänster

Arbetsgången vid specialpedagogiskt stöd:

Arbetsgången är illustrerad under kapitel Stöd för utveckling och lärande.

Ansvarsfördelningen mellan lärare inom barnomsorg, speciallärare och beslutsfattare:

Det enskilda barnets behov av stöd tas upp i BHG av personalen. Speciallärare gör en utredning i form av kartläggning eller pedagogisk bedömning och på basis av den fattas det beslut om specialbarnomsorg.

Speciallärare tar i samråd med vårdnadshavare och lärare i barnomsorg fram en individuell plan för barnets utveckling och lärande där barnets åsikter ska beaktas enligt ålder och mognad.

Personalen ansvarar för dokumentationen och stödåtgärder som gynnar barnets utveckling både i gruppen och individuellt samt att den individuella planen följs.

Specialläraren träffar barnet regelbundet eller enligt överenskommelse.

Kontakten med hemmet gällande specialbarnomsorgen:

Stödinsatserna planeras i samråd med vårdnadshavaren som alltid ska ha tillgång till den individuella planen.

Specialläraren fungerar som kontaktperson mellan hemmet och olika aktörer inom det mångprofessionella stödet (skolpsykolog, talterapi, ergo/fysioterapi) och sammankallar till nätverksmöten.

Specialläraren fyller vid behov i samtyckesblankett tillsammans med pedagogisk personal gällande psykologbedömning och ansvarar att vårdnadshavare får ta del av den och godkänna den.

Rutinerna för uppgörande av barnets individuella plan för stöd för lärande och utveckling SUL:

Specialläraren kartlägger stödbehovet utifrån observationer, kartläggning och annan viktig information kring barnet.

Därefter tar man fram planen för utveckling och lärande i samråd med vårdnadshavare och lärare i barnomsorg och uppställs mål för stödinsatser. Mål och ansvarsområden delges vårdnadshavare som får ge sina synpunkter om den.

Planen utvärderas och uppdateras två gånger per år eller då barnets behov kräver det.

13. Samarbete med vårdnadshavare

Barnomsorgen ska främja olika former av samarbete för att gynna barnets utveckling, lärande och delaktighet. Barnomsorgens verksamhet bedrivs i nära samverkan med hemmet och barnomsorgen ska skapa förtroendefulla relationer med vårdnadshavare som bär huvudansvaret för barnets fostran, lärande och utveckling.

För att kunna uppfylla sin fostrande uppgift måste vårdnadshavarna få information om hur deras barns lärande och utveckling fortskrider. Vårdnadshavarna ska informeras om centrala frågor som gäller verksamheten, till exempel läroplan, arbetsplan och olika evenemang. Barnets utveckling och lärandeprocesser ska sedan med hjälp av materialet i lärloggen följas upp minst en gång per år i samband med ett utvecklingssamtal tillsammans med vårdnadshavare.

Samarbetet med vårdnadshavare **förutsätter också vårdnadshavares engagemang genom exempelvis att ta del av information från barnomsorgsenheten, delta i möten och i sin tur delge personalen viktig information**, för att barnets tid i barnomsorgen blir så bra som möjligt.

Vi håller ett möte för alla vårdnadshavare under hösten. På det mötet ges lite information om verksamheten men det finns också utrymme för diskussion i små grupper där vårdnadshavarna kan dela erfarenheter och tips med varandra vilket ger en fin gemenskap i gruppen.

Den dagliga kontakten är oerhört viktig. Där får vårdnadshavarna vid lämning och hämtning information om barnets dag på daghemmet. Vi delger information om kalendarium, temaarbete och annat som vårdnadshavarna behöver veta. Vi har också ett Instagramkonto där vi visar aktiviteter som sker under dagarna.

Utvecklingssamtal hålls på regelbunden basis och efter önskemål. Då går vi igenom barnets lärlogg och informerar om hur barnens lärande och utveckling fortskrider.

Vi har även aktivitetskvällar och julfest/vårfest där vårdnadshavare bjuds in.

Samarbete med vårdnadshavarna förutsätter även vårdnadshavarnas engagemang genom att aktivt ta del av den information som ges och i sin tur delge viktig information till personalen.

För oss är det väldigt viktigt att ha ett gott samarbete med vårdnadshavarna, så de kan känna sig trygga i att ta del av vår verksamhet och våga fråga och komma med önskemål. En trygg miljö gör att vi tillsammans skapar den bästa daghemstiden för barnet.

På våren bjuder vi in till Öppet Hus för nya familjer. Här informeras de om daghemmets verksamhet och rutiner, familjerna får bekanta sig med miljön och personalen, samt ställa frågor.

14. Rutiner för övergångar inom barnomsorgen

Övergången från hemmet, från den tidigare barnomsorgen till förundervisningen och övergångar under dagen är viktiga för att skapa trygghet för barnet. En smidig övergång främjar barnens känsla av trygghet och välbefinnande samt deras förutsättningar för tillväxt och för att lära sig. I lärloggen för utveckling och lärande kan övergångarna dokumenteras, diskuteras och utvärderas och i kommunens plan för övergång från barnomsorg till grundskola beskrivs hur denna övergång ordnas. (Se ÅLR 2023/2578)

Personalen planerar i samråd med vårdnadshavarna för en så trygg övergång som möjligt för barnet.

Inskolningens längd är efter barnets individuella behov och ålder. Då läggs en viktig grund till en trygg relation mellan barn, personal och vårdnadshavare. 3 inskolningsdagar är avgiftsfria.

Under inskolningen är vårdnadshavare närvarande efter vad man kommer överens om med personalen. Det viktigaste är att barnet i sin takt får knyta an till personalen, lära sig rutiner och bekanta sig med verksamheten och kamraterna.

När barnen flyttas upp från småbarnsavdelningen har vi rutiner för inskolning till den stora avdelningen, vilket innebär att avdelningarna tar ansvar för en fin övergång. Vårdnadshavarna är sen välkomna att följa med sitt barn på den nya avdelningen för att få information om arbetssättet där och lära känna personal.

På våren erbjuder vi utvecklingssamtal med förskolebarnens vårdnadshavare där vi samtalar om barnets utveckling och den planerade skolstarten.

Innan övergången till skolan ordnas 2 skolbesök på vårterminen.

Skolan bjuder in lärarna i barnomsorg till överföringssamtal där personalen går igenom det enskilda barnets behov inför skolstarten.

15. Arbetet med utvärdering av verksamheten

Ett bra kvalitetsarbete bygger på att barnomsorgen planerar, följer upp och utvärderar sitt eget arbete, tar tillvara resultaten och omsätter dem i olika åtgärder för att utveckla verksamheten. Det är kommunens ansvar att se till att enheten har förutsättningar att göra detta. Genom utvärdering

kan enheten fånga upp vad som fungerat bra och vad som fungerat mindre bra. Det är viktigt att alla parter, barnen, vårdnadshavarna, ledningen och personalen, utvärderar verksamheten.

Inom barnomsorgen bör man kontinuerligt utvärdera hur läroplanen har förverkligats i verksamheten. Utvärderingen kan fokusera på bland annat personalens kommunikation med barnen, stämningen i gruppen, pedagogiska arbetssätt, verksamhetens innehåll, samarbetet med hemmen, barnhälsan, personalresurserna, utrymmena eller lärmiljöerna. I ett daghem ansvarar daghemsföreståndaren för att möjliggöra och följa upp utvärderingen medan det i ett fritidshem ansvaras över av rektor eller daghemsföreståndare. Resultaten av utvärderingen ska fungera som ett instrument för verksamhetens interna utveckling och vid behov leda till justeringar av verksamhetsidé och arbetsrutiner. Uppföljningen och utvärderingen syftar alltså till att synliggöra resultat och ge underlag för eventuella förändringar. Det är inte bara fråga om att kontrollera hur ansvaret fullföljts utan en fråga om hur arbetet ska fortsätta och utvecklas.

Vi fortsätter bygga våra rutiner för att bättre kunna jobba med dokumentation, utvärdering och utveckling av verksamheten.

Arbetslagen utvärderar och utvecklar sin verksamhet på avdelningsmöten och planeringsdagar.

Gemensamt i arbetslagen följer vi upp utvärderingen och utifrån denna gör vi eventuella förändringar i verksamheten eller miljön.

Barnen görs delaktiga i utvärderingen av verksamheten tillsammans med personalen i samtal i mindre eller större grupper. Vårdnadshavarna involveras i utvärderingen genom utvecklingssamtal och infomöten, där olika frågor diskuteras, och med hjälp av enkätundersökningar.

Resultaten av utvärderingarna lyfts inom avdelningarnas arbetslag, hela daghemmets personalgrupp, inom daghemsföreståndargruppen och med kommunens barnomsorgsledning, och vid behov lyfts frågor till politisk nivå.

16. Beskrivning av religiösa evenemang och verksamhet med inslag av religionsutövning

Landskapslag om barnomsorg och grundskola slår fast att verksamheten inom barnomsorgen är ickekonfessionell och barnets och vårdnadshavarnas livsåskådning ska beaktas och respekteras i planeringen av verksamheten. Vidare styrs verksamheten också av bestämmelserna om religions- och samvetsfrihet i Finlands grundlag (FFS 731/1999). Landskapsregeringen har tagit fram anvisningar (ÅLR 2021/3409) gällande högtider och religiösa evenemang i den allmänna verksamheten inom barnomsorg och grundskola vars syfte är trygga att de kulturella grundrättigheterna och de grundrättigheter som gäller religionsfrihet förverkligas inom barnomsorgen och grundskolan, att främja tolerans och pluralism samt att säkerställa att undervisningen är religiöst och konfessionellt obunden.

Kommunen kan besluta om religiösa evenemang ska ingå i barnomsorgens och grundskolans verksamhet eller om det inte ska göra det. Religiösa evenemang (t.ex. gudstjänster och religiösa morgonsamlingar) är religionsutövning. Om kommunen väljer att religiösa evenemang ska ingå i verksamheterna ska de beskrivas i arbetsplanen. Vid religiösa evenemang och förrättningar ska man ordna alternativ och meningsfull sysselsättning. Den alternativa verksamheten ska med undantag för det religiösa innehållet till sin natur och sina mål vara så lika som möjligt det evenemang i vars

ställe verksamheten ordnas. I barnomsorgen ska man också se till att deltagandet eller icke-deltagandet i de religiösa evenemangen inte leder till att barnet stämplas eller till andra menliga följder för barnet. Det väsentliga är att vårdnadshavaren har en faktisk och genuin möjlighet att välja om barnet ska delta i evenemang och förrättningar som innehåller religiösa inslag. Religiösa evenemang och förrättningar ska ordnas separat från den övriga verksamheten. Enheten ska se till att friheten att inte delta i religionsutövning också uppnås i praktiken, till exempel så att de alternativa evenemangen ordnas på en fysiskt annan plats. I synnerhet när man överväger att ordna religiösa evenemang och alternativ verksamhet inom enheten ska man i det praktiska genomförandet försäkra sig om att likabehandlingen av barnen inte äventyras och att inga barn stämplas. Daghemmet ansvarar för barnens säkerhet i alla situationer.

- En gång i månaden får båda avdelningar besök av Jomala kommuns församlingsmusiker som sjunger med barnen. Sångerna kan ha enstaka religiösa (ev.Luth) inslag och även prästnalle kommer på besök.
- Vi informerar vårdnadshavarna vid terminsstart/inskolning och i våra kalendarier om att och när församlingsmusikern kommer på besök och de har på så sätt möjlighet att i god tid välja om barnet ska delta eller ej.
- **Likvärdig verksamhet**, en alternativ sångsamling, ordnas för de barn som inte deltar i församlingsmusikerns sångstunder.
- Personalen har som ansvar att informera, svara på eventuella frågor och se till att de barn som deltar/inte deltar i de religiösa evenemangen inte utsätts för någon form av stämpling eller utsatthet.